

Література.

1. Tyukhtenko N. Innovative development of the regions: cooperation between enterprises and state institutions / N. Tyukhtenko, S. Makarenko, N. Oliinyk, Krzysztof Gluc, Portugal Edwin, S. Rybachok // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. – 2019. – № 3. – С. 354-365.

2. Олійник Н.М. Роль малих підприємств у формуванні інноваційних процесів / Н.М. Олійник, С.М. Макаренко // *Проблеми нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності та шляхи їх вирішення*. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. – С. 119-123.

3. Статистичний збірник: Наукова та інноваційна діяльність України. 2018 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2019. – 108 с.

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ НА НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗРОБКИ В УКРАЇНІ

*Онегіна В.М., д.е.н., професор,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Фінансове забезпечення інноваційної діяльності є необхідною умовою її здійснення. Наукові та прикладні дослідження та розробки потребують відповідних фінансових коштів для оплати праці науковців, закупівлі обладнання, утримання та оренди приміщень, доступу до інформаційних ресурсів та здійснення інших витрат для продукування новачій, Для випуску інноваційної продукції необхідним є фінансування витрат на переоснащення виробництва, навчання персоналу підприємств, також реалізація інноваційної продукції потребує фінансування маркетингових заходів. При цьому фінансове забезпечення інноваційної діяльності в сучасній практиці бізнесу є змішаним: державні бюджети, кошти міжнародних та регіональних фінансових організацій, фінансові кошти бізнесу. Оптимізація джерел фінансування сприятиме зростанню їх обсягів, надійному фінансовому забезпеченню, яке не лише покриває витрати інноваційної діяльності, а й є стимулом до генерації та впровадження інновацій.

У табл. 1 наводяться обсяги за різними джерелами фінансування витрат на виконання наукових досліджень та розробок (НДР) в Україні у 2015-2017 рр.

Таблиця 1

Фінансування витрат на виконання наукових досліджень і розробок в Україні, млн. грн.

Показники	2015	2016	2017
Фінансування, всього, млн. грн	11001	11531	13379
кошти бюджету, млн. грн.	3992	3910	4896
з них державного бюджету, млн. грн.	3915	3701	4740
власні кошти	2783	1146	1341
кошти організацій державного сектору	281	362	719
кошти організацій підприємницького сектору	1713	3370	3008
кошти організацій сектору вищої освіти	3	7	9
кошти іноземних джерел	2078	2550	3263
кошти інших джерел	150	185	144

Джерело: дані Державної служби статистики України [1]

Отже, у 2017 р. в Україні за рахунок коштів бюджету було профінансовано 36,6% витрат на дослідження та розробки, У цілому ж за рахунок державного сектору були профінансовані 58,2% витрат на виконання НДР, 34,4% – за рахунок підприємницького сектору та 7,4% – за рахунок коштів сектору вищої освіти. При цьому 24,4% витрат на НДР у 2017 р. було профінансовано за кошти іноземних організацій. У 2015 р. лише 33,9% витрат на НДР були профінансовані за рахунок державного сектору, та 60,7% – за рахунок підприємницького сектору, 5,4% – сектору вищої освіти. 18,9% витрат фінансувалося за рахунок коштів іноземних організацій [1]. Отже, розподіл витрат на НДР в Україні за секторами економіки зазнає значних коливань.

У 2017 році із загального обсягу витрат на виконання НДР витрати на оплату праці становили 7152,9 млн. грн, інші поточні витрати – 5444,6 млн. грн, капітальні витрати – 781,8 млн. грн, з них витрати на придбання устаткування – 659,1 млн. грн [1].

У 2017 році 21,9% загального обсягу витрат були спрямовані на виконання фундаментальних наукових досліджень, які на 92,4% профінансовано за рахунок коштів бюджету. Частка витрат на виконання прикладних наукових досліджень становила 23,6%, які на 51,5% фінансувалися за рахунок коштів бюджету та 27,6% – за рахунок коштів організацій підприємницького сектору. На виконання науково-технічних (експериментальних) розробок спрямовано 54,5% загального обсягу витрат, які на 40,3% профінансовані іноземними фірмами, 28,7% – організаціями підприємницького сектору та 14,3% – за рахунок власних коштів [1].

Аграрна ж наука переважно (на 75%) фінансувалася за рахунок державного бюджету [2], та його видатки неухильно зменшувалася в реальному вимірі. Фактично аграрна наука залишилася відірваною від виробництва, слабо комерціалізованою, без надійного та достатнього фінансового забезпечення.

Отже, обсяги та частка різних джерел у фінансуванні різних видів науково-технічної діяльності є неоднаковою в Україні, що відповідає світовій практиці. Та питома вага загального обсягу витрат на НДР у ВВП в Україні у 2017 р. становила лише 0,45%, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,16%. Частка ж обсягу витрат на НДР у ВВП країн ЄС-28 у середньому дорівнювала 2,03%. Щорічні витрати на одного науковця в Україні є найнижчими не лише середньоевропейського рівня, а й рівня країни Африки. Якщо в середньому в світі витрати на одного науковця дорівнювали 190,4 тис. дол. на рік, у Північній Америці - 297,9 тис. дол., Європейському Союзу – 163,4 тис. дол., Африці – 106,1 тис. дол., то в Україні – 9,3 тис. дол. [3, с. 15].

Таким чином, аналіз джерел фінансового забезпечення науково-дослідних робіт в Україні засвідчив його нестабільну структуру та недостатній обсяг для стимулювання інноваційного розвитку. Це є ознакою того, що дієві механізми фінансового забезпечення інноваційного розвитку не були створені. Потребує розбудови інституційне забезпечення інноваційної діяльності в Україні, активізація бюджетних, податкових, кредитних, мотиваційних інструментів та важелів для вирішення цих завдань.

Література.

1. Наукова та інноваційна діяльність. Статистичний щорічник за 2017. Київ: Держстат України, 2018. 178 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf (дата звернення 20.09.2019).
2. Сливінська О. Інновації в аграрному секторі. *Винаходи та інновації. Винахідники України.* URL: <http://www.logos.biz.ua/proj/vynahid/vol2/100.php> (дата звернення 10.09.2019).
3. Єщенко П.С. Інформаційна економіка – шанс побудови нової моделі розвитку суспільства чи ілюзія шансу? Економіка України. 2019. №2. С. 3-21.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

*Остапенко В.М., к.е.н., доцент,
Черкашина В.Г., студентка,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця*

Сільськогосподарське виробництво має низку специфічних особливостей порівняно з іншими галузями економіки, а саме: залежність від погодних та кліматичних умов; найбільш потужним ресурсним потенціалом виступає земля, яка є одночасно основним засобом виробництва й природним ресурсом; досить повільний час оборення оборотних коштів порівняно з іншими галузями, пов'язаний із специфікою вирощування та реалізації продукції рослинного та тваринницького походження тощо. Урахування цих особливостей, а також пріоритетність розвитку сільського господарства в Україні обумовлюють існування спеціальних пільгових податкових режимів. Основними джерелами податкової (непрямої) державної підтримки є запроваджений ще з 1999 р. фіксований сільськогосподарський податок (ФСП) та пільговий режим сплати ПДВ.

Система оподаткування сільськогосподарських підприємств, зокрема у частині прямої державної підтримки,